

David Perkins: “Öğretilmeye Değer 3 Şey; Aydınlanma Güçlenme Sorumluluk!”

belgin öğrek
bilgi@kisiselgelisimdergisi.com

Performans geliştirme teknolojisi “NLP”yi okullarda uygulayan ilk eğitimci olan Belgin Öğrek, Kişisel Gelişim Dergisi için dünyanın dört bir yanından başarılı eğitimcilerle röportaj yapmaya devam ediyor. Öğrek son olarak “Anlamak için Öğrenme” teorisinin kuramcısı David Perkins’i sayfalarımıza taşıdı. Perkins’le “gelecek 50 yılda eğitim” üzerine bir söyleşi yapan Öğrek, yeni ortaya çıkan eğitim teorileriyle ilgili bilgi aldı.

Sayın Profesör, konferansınızda “Bilinmeyenler

için eğitim” üzerinde durdunuz. Bununla kastettiğiniz şey tam olarak nedir?

Eğitim geleneksel olarak bilinenlere ve iyi yapılandırılmış bilgi birikimlerinin aktarılması üzerine odaklanmıştır. Örneğin okuma, yazma gibi... Elbette bu çok önemlidir ve önemli kalmaya da devam edecektir. Ancak, eğer eğitime sadece “bilinenler için eğitim” çerçevesinden bakarsak çok önemli bazı şeyleri gözden kaçırmış oluruz.

David Perkins Kimdir?

Harvard Üniversitesi Eğitim Fakültesi profesörü olan David Perkins, 25 yıldan bu yana Harvard Üniversitesi bünyesinde kurulmuş olan Project Zero Eğitim Araştırma Merkezi'nde üst düzey yönetici ve araştırmacı olarak görev almaktadır. Perkins; düşünme, anlama, öğretme ve öğrenme üzerine uzun yıllardır yaptığı araştırmalarını halen sürdürmektedir. David Perkins anlama, öğrenmeyi öğrenme, düşünmeyi öğretme gibi konularda Avrupa, Orta ve Güney Amerika, Güney Afrika, Yeni Zelanda, Avustralya, Kanada ve ABD' de çok sayıda konferanslar vermiştir. Perkinsin bu konular üzerinde çok sayıda kitabı bulunmaktadır.

Bizler çok karmaşık ve hızla değişen bir dünyada yaşıyoruz. İnsanların yaşam biçimleri, kimlere ve nelere ihtiyaç duyduğu, kimlerle işbirliği ve ticaret yaptığı, kimlerden öğrendiği gibi olgular değişim gösteriyor. Dünyadaki farklı kültürler kimi zaman yapıcı oluyor, kimi zaman da nefret ve şiddetle birbirleriyle sürtüşüyorlar. Biyolojik araştırmalar insan yaşam süresini esash bir şekilde uzatabilir ve böylece 50 yıl içinde insanlar, 150 yaşına kadar yaşayabilirler. İşte bu eğitimin anlamını tamamen değiştirir, çünkü insanlara 150 yıllık yaşamlarının sadece ilk yıllarında bir ömre yetecek kadar eğitim vermeyi bekleyemezsiniz. Dünyanın hassas ekolojisi sürekli tehdit altındadır. Madencilik, tarım gibi kaynaklara dayalı ekonomiden, hizmet ve bilgi ekonomilerine kadar tüm alanlarda görülen değişim, hızlı öğrenme ve etkin düşünme alanlarına olan talebi de artırmaktadır.

Artık sadece bir beceriye sahip olmak yeterli değil. Sürekli öğrenmek, sürekli çevik ve atik olmak gerekir. Tüm bu nedenlerden dolayı bizim sadece bilinenler için değil, bilinmeyenler için de eğitim vermemez gerekir. İnsanları sürekli adapte edebilecekleri fikirler, kavramlar ve araçlarla donanımlı hale getirmememiz gerekir. Farklı kültürlerden insanlarla karşılaşmak, onlarla etkin biçimde çalışmak, iyi anlaşmalar, iyi planlar yapabilmek, iyi düşünebilmek, iyi öğrenilemek, yoksulluk, ekonomik büyüme, dünyanın ekolojisi ve bunun gibi konular üzerinde titizlikle durmalıyız. İşte bu anlamda “ bilinmeyenler için eğitim ”, “ bilinenler için eğitim ” in yanında öncelikli olarak yerini almıştır.

Günümüzde “öğretilmeye değer şeyler” nelerdir ?

Geleceğin eğitimi ile ilgili görüş bildiren farklı vizyonerlerin çalışmalarına baktığımızda, öğretilmeye değer şeylere dair üç ortak eğilim görüldüğünü söyleyebilirim. Bunlardan birisinin “aydınlanma” olduğu söylenebilir. Bu vizyonerlerden bazıları farklı kültürleri, bilim alanında gelişen akımları, dilleri, insan ilişkilerini derinlemesine anlamak ile ilgilenirler. Yani “bilinmeyen için eğitim” sorusunda önemli alanlardan biri “aydınlanma”dır.

Bir başka alan ise “güçlenme”dir. Bazı vizyonerler öğrenenlerin daha iyi düşünebilmeleri ve öğrenebilmelerini sağlamak için öğrenme ve düşünme becerilerinin önemi üzerinde dururlar. Örneğin, bir kişinin kendi özel hayatını yönetebilme otonomisi, işyerinde güçlenme için, yani sadece beden işçisi olmak değil, bilgi işçisi olmak için gerekli beceri ve yetenekler

üzerinde durur. İletişim, problem çözüme ve okuma becerileri de “güçlenme” alanına girer.

Üçüncü önemli alan ise “sorumluluk”tur. Dünyamıza karşı sorumluluklarımız, vatandaş olarak sorumluluklarımız, aile bireyi ve ahlaki anlamda gelişmelerimiz de bu alana girer. Yani “neler öğrenmeye değer” sorusuna geniş bir çerçeveden bakarak şunu söyleyebiliriz: “İnsanların ‘aydınlanma – güçlenme- sorumluluk’ alanlarında da gelişmelerine katkı sağlayacak eğitim vermeliyiz”. Bu yeni bir müfredat veya ayrı bir kol değil, mevcut müfredatın içinde birleştirilmiş olarak verilmelidir. Böylece insanlar, örneğin bir yandan fen konusunu keşfederken, diğer yandan da aydınlanmalı, güçlenmeli ve sorumluluklarını da geliştirmelidir. İşte bu bize “ bilinmeyen için eğitim” in hızlı ve geniş bir resmini verir.

“Anlamak için öğrenmek ve öğretmek” teorinizde, “öğrenme” ile “anlama” arasındaki farkı nasıl tanımlıyorsunuz?

Öğrenme genel bir kavramdır, anlama ise öğrendiğimiz bir şeydir. Biz anlamadan da pek çok şeyi öğreniriz. Bir şeyi anladığımız zaman onunla esnek bir şekilde düşünebilir ve davranabiliriz. Öğrendiğimiz pek çok şey var ve bunlar esnek olmamız gerektirmiyor. Rutin davranışlarda sorun yok! Her gün aynı şeyi bir alışkanlık olarak yapabilirsiniz, ancak

bugünün komplike modern yaşamında rutinler yeterli değil. Bugün sürekli gelişmek ve yeni durumlarla karşılaştığımızda esnek tepkiler verebilmemiz için anlayarak öğrenmemiz gereken pek çok şey var. O halde “anlama”, öğrenmenin özel bir durumu olduğu gibi, bugünün dünyasında da çok çok önemli özel bir durumdur.

İyi düşünmenin kanıtı nedir? İyi düşünüp düşünmediğimizi nasıl anlarız?

Öncelikle düşünmeyi öyle gizemli görmeyelim. İyi düşünmek demek aslında sağduyulu olmak demektir. Bu çok kolay değil, ancak gizemli de değil. İyi düşünenler ileriye bakarlar, kanıt ararlar, yaratıcıdır, hayal güçlerini kullanırlar, olaylara tek bir açıdan değil farklı açılardan bakmayı başarırlar. İyi düşünmeyi tarif etmek kolay, ancak bu onun kolay olduğu anlamına gelmiyor. Olaylara farklı açılardan bakmayı veya kanıt aramayı unutmak özellikle haklı olduğumuzu da düşünüyorsak daha kolaydır.

İyi düşünmenin beceri ve yetenek olduğunu ve hatta olaylara farklı bakış açılarından bakabilmek için bunun çok önemli olduğunu düşünürüz. Oysa burada genellikle göz ardı edilen bir şey vardır; “iyi düşünmek sadece bir beceri olayı değil aynı zamanda bir tutum olayıdır.” İyi düşünenler sadece hayal güçlerini kullanarak olaylara farklı açılardan bakma becerisine sahip değildirler, onlar bunu yapmayı isterler. Bunun için enerjileri vardır. Bu sadece beceriye sahip olmaktan ziyade tutumsal bir şeydir. Bir insana bu becerileri öğretebilirsiniz. Ancak kişi bunu yapmayı istemezse, merakı ve enerjisi yoksa, çaba sarfetmezse gerçekten iyi düşünen biri değil demektir. İyi düşünmek sadece tutum da değildir. Aynı zamanda uyanık olma durumudur. İçinde bulunduğu duruma karşı uyanık

olmaktır. İyi düşünen kişinin bir tür radarı vardır, karşısındaki kişinin dar düşündüğünü veya olayın farklı açılarını bakmadığını fark eder ve ona yardımcı olur. “Hey, belki de buna farklı açıdan bakabiliriz” diyerek karşısındaki daha farklı açılardan bakmasına yardımcı olur.

Bu durum sadece iyi düşünen kişi için geçerli değildir. Örneğin iyi öğretmek iyi insan ilişkilerini gerektirir. İyi insan ilişkileri sadece bir beceri olayı değildir. İnsan ilişkileri becerisini öğretebilirsiniz, ancak bu o kişinin insan ilişkilerinin iyi olacağı anlamına gelmez, tıpkı iyi liderlikte olduğu gibi. Buna inanmalısınız, istemelisiniz ve enerjiniz olmalı!

*Aydınlanma,
güçlenme,
sorumluluk*

Seminerinizde “kayak yapmayı öğretmek ile kayak yapmak hakkında bilgi vermek” metaforu üzerinde özellikle durdunuz. Bu konuyu Türkiye’deki eğitimciler için bir kez daha kısaca özetleyebilir misiniz?

Bunun temeli “anlamak için öğrenme ve öğretme” teorisine dayalıdır. Sınıflarda çok sıklıkla bir sorunla karşılaşırız. Ben bunu “hakkında hastalığı” olarak adlandırmayı tercih ediyorum... Öğrencilerin çalıştıkları şeyler ile ilgili bir şeyler yapmalarında, sürekli olarak bir şeyler “hakkında” çalıştıkları sınıflarda olan bir hastalık bu. Örneğin tarihte Fransız devrimi hakkında pek çok şey öğrenmek ya da coğrafya hakkında pek çok şey öğrenmek! Bu ne demek? Aslında

hiçbir şey demek. İşte “anlamak için öğrenmek” bu anlamda çok farklı. Bunu anlatmak için “kayak yapmayı öğretme” metaforunu kullandım. Bir insana kayak yapmayı, ona sadece kayak yapmak ile ilgili ders anlatarak öğretemezsiniz. Onun sadece kayak yapma ile ilgili bilgileri bilmesini bekleyemezsiniz, onun kayak yapmasını beklersiniz. Bu nedenledir ki “anlamak için öğrenmek” “kayak yapmak hakkında bilgi sahibi olmak”tan ziyade “kayak yapmaktır.” “Anlamak için öğrenmek” kayak hakkında bildikleriyle kayak yapmaktır. Örneğin, coğrafya dersinde sadece coğrafi gerçekleri öğrenmiyorum. Coğrafya ile düşünmeyi, yorum yapmayı öğreniyorum. Coğrafyanın tarihi nasıl etkilediğini öğreniyorum. Coğrafi bilgilerle, analitik olmayı öğreniyorum. Tüm bunlar bilgiyle gerçekten bir şeyler yapmak, onunla kayak yapmaktır. Onunla düşünmek, akıl yürütmek, tahminde bulunmak ve analiz yapmaktır, sadece bilmek değil! “Hakkında hastalığı” ise sahip olunan bilgiyle bir şey yapmadan, yani onu kullanmadan sadece bir şeyi bilmek veya hatırlamak demektir.

Perkins: “Anlamak için öğrenme; öğrenilenlerle düşünmek, akıl yürütmek, tahminde bulunmak ve analiz yapmaktır” diyor.